

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1324

Vragen van de leden **Van Bommel** (SP) en **Peters** (GroenLinks) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *mensenrechten in Xinjiang in China*. (Ingezonden 17 december 2009)

1
Herinnert u zich uw toezegging in het algemeen overleg van 18 juni 2009, waarin u beloofde de Kamer te informeren over de reactie van China op de lijst van mensenrechtenverdedigers?¹ Kunt u al inzicht geven in de stand van zaken? Acht u het met ons noodzakelijk de Chinese autoriteiten te vragen spoedig met een antwoord te komen?

2
Wat is de stand van zaken in de processen tegen ruim 800 personen die worden vastgehouden in verband met ongeregeldeheden in Xinjiang? Op welke wijze volgt de Nederlandse ambassade de procesgang van deze personen? Wat is het resultaat van het aandringen door de EU op een eerlijke en transparante rechtsgang?²

3
Is het waar dat de bevolking van Xinjiang in China getroffen is door blokkade van, dan wel censuur op communicatiemiddelen (met name internet) met het buitenland? Deelt u

de mening dat het noodzakelijk is deze blokkade op te heffen en de vrijheid van meningsuiting in te voeren? Bent u bereid daar bilateraal of in EU-verband bij de Chinese autoriteiten op aan te dringen? Indien nee, waarom niet?³

4
Is het waar dat familieleden van politiek actieve Oeigoeren getroffen worden door arrestaties en mishandeling door de Chinese overheid? Zo ja, bent u bereid de Chinese autoriteiten er op te wijzen dat dit in strijd is met de rechten van de mens?

¹ Kamerstuk 31 700 V, nr. 120 en 32 123 V, nr. 2, blz. 161: De Kamer informeren zodra er een reactie van Chinese zijde komt op de lijst van mensenrechtenverdedigers, die is overhandigd bij de mensenrechtenconsultatie van januari 2009.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 542.

Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3627, met name antwoord op vraag 4.

³ Reporters sans Frontières, 29 oktober 2009: «Survey of blocked Uyghur websites shows Xinjiang still cut off from the world». http://www.rsf.org/spip.php?page=article&id_article=34859 met name «Carried out in October, the survey examined around 100 Uyghur websites, portals, forums, blogs and other kinds of online platform. Various factors were considered, such as the country in which the site is based, the type of site (such as forum or blog), the type of content (such as news, politics, culture or sport), the language,

and the problems encountered when the attempt was made to visit the site (such as change of address, overly long delay in opening or error message).»

Antwoord

Antwoord van minister **Verhagen** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 21 januari 2010)

1
Op 20 november, tijdens de EU-China mensenrechtendialoog, ontving de EU een schriftelijke reactie van China op zowel de EU-lijst van mensenrechtenverdedigers die onder Tsjechisch voorzitterschap was opgesteld als op een deel van de lijst overhandigd tijdens het Zweedse voorzitterschap. Over 8 van de 12 personen genoemd op de Nederlandse lijst van mensenrechtenverdedigers is zodoende recente informatie beschikbaar. Uit doorgaans betrouwbare bronnen is vernomen dat twee personen over wie van de Chinese autoriteiten geen nieuwe informatie is ontvangen, zouden zijn vrijgelaten. De resterende twee anderen zijn opgenomen in de meest recente EU-lijst.

2
Betrouwbare informatie over de processen is bijzonder moeilijk te verkrijgen.

Aan de verdachten zijn advocaten toegewezen, die geen contacten onderhouden met ambassades. Verder hebben buitenlandse diplomaten geen processen kunnen bijwonen. Er bestaat geen goed overzicht van de stand van zaken ten aanzien van de processen tegen personen die worden vastgehouden in verband met de ongeregeldeheden in juli in Xinjiang. Voorzover bekend is aan 22 personen de doodstraf opgelegd. In 8 gevallen is een «voorwaardelijke» doodstraf opgelegd, die meestal na een aantal jaren wordt omgezet in een levenslange gevangenisstraf. Voor zover bekend zijn inmiddels 9 doodvonnissen voltrokken. In een verklaring heeft de EU deze executies veroordeeld.

Tijdens de EU-China mensenrechtendialoog op 20 november jl. heeft de EU zorg uitgesproken over de toepassing van de doodstraf in China, in het bijzonder over het hoge aantal misdaden waarop de doodstraf staat. In reactie daarop heeft China gewezen op de grote steun die onder de bevolking bestaat voor de doodstraf. Voorts is door de EU zorg uitgesproken over de rechtsgang ten aanzien van personen die worden vastgehouden in verband met ongeregeldeheden in Xinjiang. Bovendien heeft de EU er bij China op aangedrongen verdachten hetzij te berechten, dan wel vrij te laten. China stelt dat de processen worden gevoerd conform de wettelijke procedures.

3

Sinds de ongeregeldeheden in juli 2009 is internetverkeer in Xinjiang sterk beperkt. Inmiddels zijn websites van een aantal regionale bedrijven en overheden weer te raadplegen, overige websites blijven voor een groot deel afgesloten. Verder is het internationale telefoonverkeer geblokkeerd en kan men geen sms boodschappen versturen. De autoriteiten hebben eind december 2009 aangekondigd dat toegang tot het internet geleidelijk weer verruimd zal worden.

De vrijheid van meningsuiting komt structureel aan de orde tijdens de EU-China mensenrechtendialogen en de bilaterale mensenrechtenconsultaties. Tijdens de recente EU-China mensenrechtendialoog is in dat

verband ook specifiek over de situatie in Xinjiang gesproken.

4

Ik kan dit niet uitsluiten, maar mij zijn thans geen concrete gevallen bekend van arrestatie of mishandeling van Oeigoeren uitsluitend vanwege het feit dat een van hun familieleden politiek actief is.